

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wyższej Szkoły Języków Obcych im. Samuela Bogumiła Lindego w Poznaniu o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.65.2021.KT.3

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 478 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

uchyla uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 652/2021 z dnia 22 lipca 2021 r. i wydaje opinię pozytywną dotyczącą spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wyższej Szkoły Języków Obcych im. Samuela Bogumiła Lindego w Poznaniu o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.65.2021.KT.3

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku Wyższej Szkoły Języków Obcych im. Samuela Bogumiła Lindego w Poznaniu o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.65.2021.KT.3, uzasadniają zmianę opinii negatywnej wyrażonej w § 1 uchwały nr 652/2021 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 22 lipca 2021 r.

Podstawę wydania negatywnej opinii stanowiły następujące zarzuty:

1. Nieprecyzyjna koncepcja kształcenia w odniesieniu do roli dyscyplin naukowych w procesie kształcenia i określenia zawodów, do których przygotowuje kierunek. Kierunek został przyporządkowany do czterech dyscyplin: językoznawstwa (85%), literaturoznawstwa (7%), nauk i kulturze i religii (3%) oraz nauk o polityce i administracji (5%). Procentowe przyporządkowanie kierunku do trzech ostatnich dyscyplin naukowych nie świadczy o tym, by stanowiły one jego teoretyczne podstawy, a jednocześnie ostatnia z dyscyplin nie mieści się w konotacji terminu „filologia”. Jako dyscyplinę wiodącą wskazano językoznawstwo. Wyjaśnienie osadzenia dyscypliny językoznawstwo w koncepcji kierunku świadczy o tym, że błędnie identyfikuje się podbudowaną teoretycznie wiedzę językoznawczą z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. W koncepcji kształcenia zostały wskazane zawody, do których przygotowuje kierunek, ale ich katalog nie jest jednakowo precyzyjnie sformułowany w przypadku każdej z trzech ścieżek, przy czym niektóre z podanych zawodów (np. asystent językowy, specjalista ds. współpracy

zagranicznej) są niezdefiniowane, co nie pozwoliło na specyficzne sformułowanie efektów uczenia się i zaplanowanie w programie studiów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w sposób umożliwiających wykonywanie przez studentów czynności zawodowych właściwych dla zawodów objętych koncepcją kształcenia.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawiła skorygowane proporcje przyporządkowania wnioskowanego kierunku do czterech dyscyplin: językoznawstwa (75%), literaturoznawstwa (12%), nauk i kulturze i religii (8%) oraz nauk o polityce i administracji (5%). Uczelnia podnosi, iż zwiększyła procentowy udział punktów ECTS przypisanych do dyscyplin literaturoznawstwo i nauki o kulturze i religii, a przyporządkowanie wnioskowanego kierunku do nauk o polityce i administracji (5%) uzasadnia 1) ujęciem w harmonogramie realizacji zajęć dwóch zajęć z obszaru nauk społecznych (*międzynarodowe stosunki polityczne, międzynarodowe stosunki gospodarcze*) w wymiarze 6 punktów ECTS oraz 2) wykorzystaniem treści przypisanych tym dyscyplinom w wybranych tematach w ramach zajęć: *warsztat komunikacyjny, kultura obszaru językowego oraz tożsamość kulturowa*. Wnioskodawca stwierdza ponadto, iż „studia zapewnią interdyscyplinarną, aplikacyjną perspektywę na humanistykę i znajomość języków obcych – łączą wiedzę, umiejętności i kompetencje pochodzące z nauk humanistycznych oraz społecznych, by zapewnić studentom wszechstronną orientację w zastosowaniu języka jako narzędzia do realizacji zadań profesjonalnych, a także wyposażyć ich w umiejętności niezbędne w pracy zawodowej.” Uczelnia omawia osadzenie każdej z czterech dyscyplin w koncepcji wnioskowanego kierunku i harmonogramie studiów oraz ich powiązanie z efektami uczenia się, przyznając, iż w pierwotnym wniosku błędnie przypisała językoznawstwu moduł kształcenia praktycznej kompetencji językowej. Wnioskodawca wyjaśnia, iż „biorąc pod uwagę charakter języka angielskiego będącego językiem komunikacji międzynarodowej (współczesnym lingua franca), profil zatrudnienia dotychczasowych studentów studiów drugiego stopnia, jak i charakter zatrudnienia oferowanego przez środowisko gospodarcze w Poznaniu i Wielkopolsce kandydaci mają do wyboru jedną z trzech ścieżek zawodowych”: „tłumacz”, „redaktor tekstów użytkowych/copywriter” oraz „lektor osób dorosłych”. Dla każdej z tych ścieżek, Uczelnia określa adresata i możliwości zatrudnienia. W odpowiedzi na zarzut o błędnej identyfikacji wiedzy językoznawczej z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim, Uczelnia stwierdza, iż przeanalizowała i skorygowała osadzenie na językoznawstwie zajęć *lektorat w module kształcenia ogólnego* oraz zajęć *warsztat komunikacyjny i pisanie akademickie w module kształcenia podstawowego*. W odniesieniu do zarzutu o niewystarczająco precyzyjnej definicji poszczególnych zawodów, Uczelnia wyjaśnia, iż celem programu studiów na wnioskowanym kierunku jest „wyposażenie absolwentów kierunku w wiedzę, umiejętności i kompetencje, które przygotowują ich do realizacji różnorodnych zadań związanych z pracą zawodową z tekstem pisanym i mówionym, tworzonym lub redagowanym w celu komunikacji zawodowej w środowisku międzynarodowym”. Podano przykładowe treści programowe i efekty uczenia się przypisane do poszczególnych dyscyplin, których realizacja stanowi przygotowanie do wykonywania zawodów wskazanych przez Wnioskodawcę. Uczelnia stwierdza ponadto, iż „treści programowe i efekty uczenia się wybranych przedmiotów w modułach kształcenia ogólnego i podstawowego celowo nie odnoszą się do konkretnych zawodów, do których przygotowuje

kierunek, ponieważ zrealizowanie modułu kształcenia ogólnego i podstawowego umożliwi absolwentom wykonywanie szerokiego wachlarza niespecjalistycznych zadań związanych z przygotowaniem korespondencji firmowej i dokumentacji”. Natomiast „oprócz tych podstawowych umiejętności zwiększających szanse znalezienia zatrudnienia w licznych podmiotach gospodarczych, studenci wybiorą jeden z trzech modułów kształcenia zawodowego upraczniając swoją znajomość języka i innych umiejętności tak, aby wykonywać zawód: tłumacz (moduł zawodowy C1), redaktor (portali internetowych, czasopism, wydań elektronicznych i wydawnictw komercyjnych), korektor tekstów, adiustator (moduł zawodowy C2) i lektor/trener/szkoleniowiec osób dorosłych (moduł zawodowy C3). Wiedzę, umiejętności i kompetencje w tych bardziej wyspecjalizowanych zawodach studenci nabywają i wyrabiają w wyniku realizacji przedmiotów objętych modułem kształcenia zawodowego”. W dalszej części odpowiedzi na zarzut Uczelnia przedstawia przykładowe efekty uczenia się dla każdego z modułów kształcenia zawodowego.

Stanowisko Prezydium PKA

W ramach działań naprawczych Uczelnia dokonała korekty przyporządkowania kierunku do czterech dyscyplin, równocześnie niwelując błędną identyfikację wiedzy językoznawczej z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Uczelnia uzasadniła potrzebę prowadzenia studiów interdyscyplinarnych, lecz nie wykazała, że wszystkie dyscypliny naukowe, do których został przyporządkowany kierunek stanowią jego teoretyczne podstawy, wskazując jedynie na obecność w programie studiów odpowiadających tym dyscyplinom treści programowych. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych nie może być uzasadnione jedynie obecnością w programie studiów odpowiadających im elementów efektów uczenia się i programu studiów o charakterze subsydiarnym. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny jest uzasadnione tylko wówczas, jeżeli dana dyscyplina stanowi jego teoretyczne podstawy jako jeden z podstawowych elementów, na których konstruowana jest koncepcja kształcenia. Zaleca się zatem rozważenie usunięcia z katalogu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany dyscyplin, które takich podstaw nie stanowią.

Ponadto doprecyzowano katalog zawodów dla każdej z trzech ścieżek kształcenia zawodowego, jak również korelację zawodów ze specyficznym sformułowaniem efektów uczenia się. W programie studiów ujęto zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w sposób umożliwiający wykonywanie przez studentów czynności zawodowych właściwych dla zawodów objętych koncepcją kształcenia. Uczelnia dokonała przeglądu programu studiów na wnioskowanym kierunku i zniwelowała istotę zarzutu zgodnie z uwagami zawartymi w przedmiotowej uchwale. Ponadto wprowadzone zmiany zostały zatwierdzone uchwałą nr 01/08/2021 Senatu Wyższej Szkoły Języków Obcych im. Samuela Bogumiła Lindego z dnia 5 sierpnia 2021 r. w sprawie korekty przyporządkowania do dyscyplin i ustalenia programu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym na kierunku filologia angielska, stanowiącą Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**. Prezydium zaleca jednocześnie usunięcie z katalogu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany dyscyplin, które nie stanowią jego teoretycznych podstaw.

2. Efekty uczenia się nie są zgodne z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji i praktycznym profilem studiów. Efekty ogólne uczenia się powiązane z charakterystyką P7S_WG odnoszą się do zaawansowanego poziomu wiedzy, a efekty uczenia się dla zajęć i grup zajęć do poziomu podstawowego. Choć ogólne efekty uczenia się założone dla kierunku, zakładają zastosowanie wiedzy w działalności zawodowej, to efekty uczenia się, w tym dla zajęć kształtujących umiejętności praktyczne np. *warsztat poprawności językowej* czy *pisanie akademickie* nie obejmują zastosowania wiedzy w działalności zawodowej i kształtowanie praktycznych umiejętności w zawodach, do których przygotowuje kierunek. Efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie odpowiadają założonym dla tych zajęć celom kształcenia.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia przyjęła uwagę i skorygowała błąd, wskazując, iż „nie wynika on z niezrozumienia charakterystyk i założenia niewłaściwych efektów, ale z procesu edycyjnego sylabusów, które zostały aktualnie poprawione”. Wnioskodawca stwierdza, iż „sylabusy wszystkich przedmiotów zostały szczegółowo przejrane pod kątem zastosowania wiedzy w działalności zawodowej i kształtowania praktycznych umiejętności w zawodach, do których przygotowuje kierunek”. W rezultacie dokonanego przeglądu, Uczelnia uznała konieczność zmiany kwalifikacji zajęć *warsztat poprawności językowej* – 4 ECTS oraz *pisanie akademickie* – 5 ECTS, gdyż „nie zaliczają się one do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, co uwidoczniło w harmonogramie realizacji programu”. Zrewidowano korelację między celami kształcenia poszczególnych zajęć a przewidzianymi dla nich efektami uczenia się oraz doprecyzowano cele kształcenia, co ilustrują poprawione sylabusy zajęć (Załączniki nr 2–18 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

Stanowisko Prezydium PKA

W ramach działań naprawczych Uczelnia dokonała przeglądu wszystkich sylabusów i skorygowała błędne zapisy. Analiza sylabusów potwierdza dokonanie stosownych korekt, w tym 1) skorelowanie ogólnych efektów uczenia się ze szczegółowymi efektami uczenia się przewidzianymi dla poszczególnych zajęć, 2) uwypuklenie zastosowania wiedzy w działalności zawodowej i kształtowania praktycznych umiejętności w zawodach, do których przygotowuje kierunek oraz 3) skorelowanie efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć z założonymi dla tych zajęć celami kształcenia. Tym samym Uczelnia ujęła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dodatkowe informacje oraz dołączyła dokumenty pozwalające na ustalenie, iż w opisach efektów uczenia się w sylabusach wprowadzono zmiany niwelujące istotę zarzutu. Zmiany te uzyskały moc prawną na podstawie uchwały Senatu Uczelni (Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

3. Treści programowe nie odpowiadają koncepcji kształcenia i ogólnym efektom uczenia się założonym dla kierunku. Treści programowe nie odnoszą się do zastosowania w praktyce wiedzy z zakresu dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek, w szczególności językoznawstwa i literaturoznawstwa w zawodach wymienionych w koncepcji

kształcenia. W większości przypadków treści programowe umożliwiają tylko asymilację wiedzy, a nie kształtowanie konkretnych kompetencji, w tym umiejętności, które wykorzystane będą w działalności zawodowej i które potwierdzają umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy z danego zakresu. Ponadto, w przypadku niektórych grup zajęć treści programowe zawierają istotne braki z punktu widzenia wykonywania zawodu. Przykładem mogą być zajęcia w module C3 (ścieżka „lektor osób dorosłych”): *budowanie motywacji i warsztat pracy w grupie*. Brakuje w tej grupie zajęć, które skupiałby się kluczowych zagadnieniach dla wykonywania zawodu lektora, takich jak rozwijanie u uczniów sprawności językowych, integracja sprawności czy nauczanie podsystemów języka.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia przyjęła uwagi zawarte w zarzucie i odnosząc się do zastosowania w praktyce wiedzy z zakresu dyscypliny literaturoznawstwo skorygowała niedociągnięcie. Przedstawiono poprawioną wersję sylabusu zajęć *analiza tekstu estetycznego* (Załącznik nr 9), gdzie w ogólnych celach kształcenia położono „nacisk na analizę i ocenę tekstu estetycznego/dzieła literackiego, co ma zastosowanie w zawodzie redaktora. Treści programowe i efekty uczenia się zawierają teraz odniesienie *expressis verbis* do umiejętności analizy i oceny tekstu literackiego w celu sporządzenia jego recenzji”. Analogicznie doprecyzowano także treści programowe i efekty uczenia się w sylabusie zajęć *analiza i interpretacja tekstów literackich* (Załącznik nr 13). W odniesieniu do zastosowania w praktyce wiedzy z zakresu dyscypliny językoznawstwo, przedstawiono poprawioną wersję sylabusu zajęć PPJ – warsztat tłumaczeniowy (Załącznik nr 6). W ogólnych celach kształcenia położono „nacisk na przygotowanie specjalisty językowego do dokonywania tłumaczeń tekstów użytkowych, przedstawionych szczegółowo w treściach programowych, w szerokim kontekście zawodowym. Ogólne cele kształcenia i efekty uczenia się zawierają teraz odniesienie *expressis verbis* do umiejętności wymaganych przy sporządzaniu adekwatnych ekwiwalentów tekstu źródłowego w języku docelowym”. Analogicznie doprecyzowano także ogólne cele kształcenia i efekty uczenia się w sylabusie zajęć PPJ – pisanie tekstów użytkowych (Załącznik nr 7). Ponadto „zastosowanie w praktyce wiedzy z zakresu dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek zostało także uwypuklone w treściach programowych realizowanych na seminarium magisterskim”. Wprowadzono korekty w sylabusie *seminarium magisterskiego* realizowanego w ramach modułu kształcenia zawodowego dla zawodu tłumacza (Załącznik nr 12), a mianowicie doprecyzowano „powiązanie zakresu prowadzonych badań z praktyką zawodową i potrzebami praktykodawcy (T4), wymóg zawarcia w pracy elementu wdrożeniowego w działalności zawodowej mediatora językowego, asystenta językowego i tłumacza ustnego oraz pisemnego (T6) oraz zaangażowanie interesariusza/praktykodawcy w zaplanowanie opracowanie i wdrożenie praktycznego aspektu badań (T7)”. Analogicznie skorygowano sylabus *seminarium magisterskiego* realizowanego w ramach modułu kształcenia zawodowego dla zawodu redaktor tekstów/copywriter (Załącznik nr 14), „gdzie wymóg zawarcia w pracy elementu wdrożeniowego w działalności zawodowej dotyczy zawodów redaktora portali internetowych, czasopism, redaktora wydań elektronicznych, wydawnictw komercyjnych, adiustatora i korektora tekstów”. W sylabusie *seminarium magisterskiego* realizowanego w ramach modułu kształcenia zawodowego dla zawodu lektor osób dorosłych (Załącznik nr 17), „wymóg

zawarcia w pracy elementu wdrożeniowego w działalności zawodowej dotyczy zawodów lektora, trenera, szkoleniowca osób dorosłych”. Uczelnia przedstawiła także działania naprawcze w odniesieniu do wskazanego w zarzucie braku w module C3 (ścieżka „lektor osób dorosłych”) zajęć, które skupiałyby się na kluczowych zagadnieniach dla wykonywania zawodu lektora, takich jak rozwijanie u uczniów sprawności językowych, integracja sprawności czy nauczanie podsystemów języka. Zmiany wprowadzone w ramach działań naprawczych polegają na zastąpieniu zajęć *nowoczesne strategie kształcenia*, zajęciami *nowoczesne strategie kształcenia w praktyce lektora* (Załącznik nr 16), które zawierają „szerszy zakres ogólnych celów kształcenia, w tym przygotowanie studentów do rozwijania u uczniów elementów kompetencji komunikacyjnej poprzez efektywne nauczanie sprawności językowych (produktywnych i receptywnych) i podsystemów języka (słownictwo, gramatyka, wymowa), co znajduje wyraz w treściach programowych”. Zagadnienia te uwypuklono także w treściach programowych dla zajęć *budowanie motywacji u osób dorosłych* (Załącznik nr 15), zgodnie z uwagą zawartą w zarzucie.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia uwzględniła uwagę i przedstawiła działania naprawcze niwelujące istotę zarzutu, na co wskazuje analiza skorygowanych kart zajęć załączonych do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Skorygowane treści programowe odnoszą się do zastosowania w praktyce wiedzy z zakresu dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek, w szczególności językoznawstwa i literaturoznawstwa w zawodach wymienionych w koncepcji kształcenia. Wskazano na możliwość kształtowania konkretnych kompetencji, w tym umiejętności, które zostaną wykorzystane w działalności zawodowej i potwierdzają umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy z danego zakresu. Skorygowano braki wskazane w module C3 (ścieżka „lektor osób dorosłych”). Zmiany w programie studiów na wnioskowanym kierunku uzyskały moc prawną na podstawie uchwały Senatu Uczelni (Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

4. Program studiów nie obejmuje zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze połowy punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Program studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano 96 punktów ECTS dla obu form studiów. Zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można bowiem zaliczyć następujących zajęć: *lektorat* – 12 ECTS, *warsztat komunikacyjny* – 13 ECTS, *pisanie tekstów użytkowych* – 4 ECTS, *warsztat poprawności językowej* – 4 ECTS, *pisanie akademickie* – 5 ECTS, *proseminarium* – 9 ECTS i *seminarium magisterskie* – 20 ECTS. Wyłączenie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami (łącznie liczba punktów ECTS dla pozostałych zajęć to 53). Praktyczne nauczanie języka obcego nie oznacza, że na tych zajęciach wykonywane są przez studentów w adekwatnych warunkach czynności powiązane z przyszłą ścieżką zawodową. Podczas takich zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja czy

mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, który stanowi ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przyznaje, iż błędnie przypisała zajęcia kształtujące umiejętności językowe do przedmiotów kształtujących umiejętności praktyczne. W ramach działań naprawczych Uczelnia skorygowała zapisy w sylabusach zajęć zachowanych w harmonogramie realizacji programu studiów oraz wprowadziła dwa nowe zajęcia: *język hiszpański/język niemiecki* w firmie w wymiarze 150 godzin i 6 punktów ECTS oraz *PPJ – komunikacja zawodowa* w wymiarze 200 godzin i 8 punktów ECTS we wszystkich trzech modułach kształcenia zawodowego (tłumacz, redaktor tekstów/copywriter oraz lektor osób dorosłych). Nowe zajęcia zostały wydzielone z wcześniejszych zajęć – odpowiednio – *lektorat* i *warsztat komunikacyjny*. Skorygowano przypisanie zajęć *PPJ – warsztat poprawności językowej*, *pisanie akademickie* oraz *proseminarium*. Obecnie żadne z nich nie są już wliczane do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Dokonano również korekty w wymiarze punktów ECTS w przypadku *proseminarium*: 5 ECTS zamiast 9 ECTS w kontekście zmiany w metodologii pisanie pracy dyplomowej. Wymienione w zarzucie zajęcia *seminarium magisterskie*, „po konsultacji z promotorami i interesariuszami zewnętrznymi, zyskały wdrożeniowy charakter. W związku ze zwiększeniem nakładu pracy przedmiot ma obecnie 24 ECTS i pozostał przypisany do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, po doprecyzowaniu celów, treści i efektów uczenia się”. W tabelach przedstawiono wykaz zajęć kształtujących umiejętności praktyczne dla każdego z trzech modułów kształcenia zawodowego. „Po wprowadzonych zmianach w ramach zajęć z przedmiotów kształtujących umiejętności praktyczne student uzyska 66 ECTS”. Zmiany w programie studiów zatwierdzono stosowną uchwałą (Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

Stanowisko Prezydium PKA

Uwzględniając uwagi zawarte w zarzucie, Uczelnia wprowadziła konieczne zmiany, na co wskazuje analiza dokumentacji przedłożonej we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. *Seminarium magisterskie* uzyskało charakter wdrożeniowy, co uzasadnia przypisanie 18 z 24 punktów ECTS uzyskiwanych na tych zajęciach do puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Nieścisłość dotyczy wskazania w sylabusie zajęć *seminarium magisterskie* 600 godzin zajęć (Zał. 17, s. 1), a w odpowiedzi na zarzut w tabeli – 500 godzin zajęć Seminarium magisterskie (s. 17). Niezależnie od tej nieścisłości, która może być wynikiem błędu pisarskiego, po wprowadzeniu korekt, program studiów na wnioskowanym kierunku obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze 55%, czyli ponad połowę punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Przewidziano prowadzenie tych zajęć w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający

wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Zmiany w programie studiów uzyskały moc prawną na podstawie uchwały Senatu Uczelni (Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

5. Program praktyk zawodowych nie jest specyficzny dla zawodów, do których zgodnie z koncepcją kształcenia przygotowuje kierunek. Program praktyk zawodowych zawiera głównie ogólne informacje dotyczące ich przebiegu (zapoznanie się z dokumentacją i poznanie zasad funkcjonowania organizacji działającej w warunkach gospodarczych, odbycie niezbędnych szkoleń czy poznanie i przestrzeganie zasad współpracy w grupie w środowisku zawodowym) i nie precyzuje w żaden sposób typów zadań, które studenci wykonują podczas praktyki, na przykład związanych z tłumaczeniem, przygotowaniem tekstów czy też prowadzeniem szkoleń językowych. Treści programowe i efekty uczenia się dla praktyk są niewystarczająco powiązane z działalnością zawodową typową dla wnioskowanego kierunku studiów.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia przyjęła uwagę i skorygowała program praktyk zawarty w sylabusie zajęć *praktyka zawodowa* (Załącznik nr 18). Uczelnia podnosi, iż praktyki zawodowe mają dwa główne cele. Po pierwsze, studenci będą wykorzystywać zdobytą wiedzę, umiejętności i kompetencje w codziennych zadaniach powierzonych im przez praktykodawcę, takich jak: realizacja bieżących zadań wskazanych przez praktykodawcę, zadania związane z komunikacją w języku polskim i obcym, z przygotowaniem tekstu do publikacji – do umieszczenia na stronie internetowej lub do druku (rodzaj tekstu i forma zgodne z profilem działalności podmiotu), korekta tekstu, praca na stronie internetowej podmiotu działalność w ramach mediów społecznościowych. [...] Po drugie, podczas praktyk studenci pogłębią swoją wiedzę o specyfice danej organizacji, jej otoczeniu i całej branży. Nabędą umiejętności związane z wypełnianiem konkretniej roli zawodowej, czy poruszania się po rynku pracy związanego z daną branżą, działającą lokalnie, na rynku krajowym lub międzynarodowym. Nauczą się także profesjonalnej komunikacji zawodowej lub branżowej. Rozwiną kompetencje związane z pełnieniem ról zawodowych i etyką pracy w danej specjalności”. Uczelnia zdefiniowała efekty uczenia się dla kierunku filologia angielska „w taki sposób, aby bezpośrednio odpowiadać na wyżej wymienione potrzeby”. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyszczególniono sposób powiązania efektów uczenia się z wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowano wnioskowany kierunek. W tabeli przedstawionej w dalszej części odpowiedzi na zarzut Uczelnia zestawiała 11 podmiotów, z którymi współpracuje „na podstawie umów porozumienia w sprawie praktyk i które będą stanowić potencjalne miejsce działalności dla praktykanta wraz z wykazem czynności, jakie praktykant będzie w tym miejscu wykonywał. Czynności te zostały ustalone z praktykodawcą i wynikają z profilu przedsiębiorstwa”. Czynności określono osobno dla każdej z trzech ścieżek kształcenia zawodowego. W sylabusie zajęć *praktyka zawodowa* uzupełniono wykaz czynności powiązanych z profilem praktykodawcy i wybranym przez studenta modułem zawodowym oraz zwiększono liczbę godzin „przeznaczonych ściśle na realizację opisanych w tabeli zadań, bez uwzględnienia przygotowania, zapoznania się z dokumentacją, zasadami komunikacji

w przedsiębiorstwie, szkolenia bhp, na które przeznaczono osobne godziny”. Stosownie do tych zmian doprecyzowano efekty uczenia się dla zajęć *praktyka zawodowa* (Załącznik nr 18).

Stanowisko Prezydium PKA

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia dokonała zmian w programie praktyk zawartym w sylabusie zajęć *praktyka zawodowa*, co potwierdza analiza dokumentacji załączonej do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Uściślono opis zadań które studenci wykonują podczas praktyki i powiązano te zadania z modułami kształcenia zawodowego. Skorygowano treści i efekty uczenia się w ramach praktyki zawodowej w taki sposób, aby były one powiązane z działalnością zawodową typową dla wnioskowanego kierunku studiów. Dokonane zmiany uzyskały moc prawną na podstawie uchwały Senatu Uczelni (Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

6. Zasady rekrutacji nie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Rekrutacja na studia na kierunku nie jest prawidłowo zaplanowana, gdyż zakłada przyjęcia na studia kandydatów bez wstępnych kompetencji w zakresie wiedzy z zakresu studiów filologicznych (głównie w zakresie dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo), która jest jednocześnie wskazana w wymaganiach wstępnych w przypadku niektórych zajęć. W takiej sytuacji nie jest możliwe osiągnięcie efektów związanych z pogłębioną wiedzą i umiejętnościami. We wniosku nie podano wyjaśnienia, czy planuje się wyrównywanie poziomu wiedzy w przypadku kandydatów niespełniających wymagań wstępnych dla przedmiotów.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia przyjęła uwagę i skorygowała wymagania dla kandydatów na studia drugiego stopnia określając kryteria objęte punktacją w procesie rekrutacyjnym. Kandydatów podzielono na dwie grupy i określono wymagania dla każdej z tych grup: Grupa pierwsza to „kandydaci z tytułem zawodowym licencjata lub magistra, którzy ukończyli kierunek filologia angielska, lingwistyka/lingwistyka stosowana z wiodącym językiem angielskim”. Przyjęto dla nich kryterium „oceny na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich na kierunkach filologia angielska, lingwistyka stosowana z wiodącym językiem angielskim”, przeliczonej na punkty zgodnie z tabelą przedstawioną we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Grupa druga to „kandydaci z tytułem zawodowym licencjata lub magistra, którzy ukończyli inne niż wskazane w punkcie pierwszym kierunki studiów”. W odniesieniu do tej grupy przyjęto kryterium, na które składają się dwa elementy w następujących proporcjach: 75% oceny na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich na kierunkach innych niż wymienione w punkcie dotyczącym grupy pierwszej, „ale przynależących w całości lub części (w wymiarze przynajmniej 60 punktów ECTS) do dyscyplin z obszaru nauk humanistycznych” oraz „25% oceny na certyfikacie potwierdzającym znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej C1”. Wyszczególniono akceptowane rodzaje certyfikatów. Oceny przelicza się na punkty zgodnie z tabelą przedstawioną we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wnioskodawca zaznacza, iż zasady rekrutacji na wnioskowanym kierunku „zostaną określone mocą uchwały

rekrutacyjnej, która w przypadku uzyskania pozwolenia zostanie podjęta i ogłoszona niezwłocznie, zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.”

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia uwzględniła uwagę i przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy korektę zasad rekrutacji. Nie odniesiono się jednak do problemu wyrównania różnic pomiędzy dwoma grupami kandydatów w odniesieniu do wstępnych kompetencji dotyczących wiedzy z zakresu studiów filologicznych. Analiza sylabusów wskazuje na to, iż wyrównanie to ma nastąpić w trakcie I roku studiów, gdyż dla zajęć na I roku studiów przyjęto jako wymagania wstępne jedynie „znajomość języka angielskiego na poziomie C1 wg Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”, natomiast dla zajęć na II roku studiów przyjęto wymagania wstępne odpowiadające poziomowi studiów drugiego stopnia. Na przykład jedno z wymagań wstępnych dla zajęć *językoznawstwo* stanowi „ogólna, zdobyta na wcześniejszym etapie kształcenia wiedza na temat przedmiotu i metod badań językoznawczych oraz systemu morfosyntaktycznego języka angielskiego” (Zał. nr 11 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, s. 1). Jedno z wymagań wstępnych dla zajęć *tłumaczenie w teorii i praktyce* to „ogólna, zdobyta na wcześniejszym etapie kształcenia wiedza na temat zagadnień związanych z wykonywaniem tłumaczeń w praktyce” (Zał. nr 10, s. 1). Jedno z wymagań wstępnych dla zajęć *pragmatyngwistyka* stanowi „ogólna, zdobyta na wcześniejszym etapie kształcenia wiedza na temat przedmiotu i metod badań językoznawczych” (Zał. nr 8, s. 1). O ile zasadne i potwierdzone dotychczasowym doświadczeniem Uczelni może być przyjmowanie na studia drugiego stopnia osób, które nie ukończyły studiów filologicznych pierwszego stopnia, o tyle pomiędzy skorygowanymi wymaganiami rekrutacyjnymi a wstępnymi wymaganiami określonymi w sylabusach poszczególnych zajęć na II roku studiów (w tym zajęć wymienionych wyżej jako przykłady), istnieje luka, której Uczelnia nie uwzględniła w odpowiedzi na zarzut. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nadal nie podano wyjaśnienia, w jaki sposób planuje się wyrównywanie poziomu wiedzy w przypadku kandydatów na studia, którzy nie ukończyli studiów filologicznych.

W związku z podjętymi działaniami naprawczymi sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**. Jednocześnie zaleca się stworzenie możliwości wyrównania poziomu wiedzy w przypadku tej grupy kandydatów na studia na wnioskowanym kierunku, którzy nie mają przygotowania filologicznego.

7. Zasady dyplomowania nie odnoszą się do praktycznych zastosowań zdobytej wiedzy w działalności zawodowej. Przyjęte na kierunku zasady dyplomowania nie weryfikują, czy studenci osiągnęli efekty uczenia się umożliwiające nabywanie, łączenie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług w zakresie działalności zawodowej (praca w charakterze tłumacza, redaktora tekstów/copywritera, lektora osób dorosłych). Koncepcja pracy dyplomowej jest typową koncepcją ulokowaną w badaniach podstawowych, a nie aplikacyjnych lub pracach rozwojowych.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia przyjęła uwagę odnosząca się do zasad dyplomowania. W porozumieniu z opiekunami prac dyplomowych magisterskich i kluczowymi partnerami spośród interesariuszy zewnętrznych, Uczelnia dokonała „szczegółowej analizy założeń, treści i efektów uczenia się w sylabusach do przedmiotu seminarium dyplomowe, zgodnie z koncepcją wybieralnych modułów zawodowych. Studenci będą w ramach prac magisterskich realizowali zagadnienia powiązane z wybranym modułem oraz miejscem praktyk zawodowych i potrzebami zdiagnozowanymi wspólnie z praktykodawcą”. Jak podniesiono w odpowiedzi na zarzut 5, praktyki mają „służyć nie tylko realizacji czynności wskazanych przez praktykodawcę w wymiarze godzinowym przewidzianym w planie studiów, ale powinny również stanowić wartość dodaną dla wszystkich stron tego procesu. Opiekun pracy dyplomowej wspólnie ze studentem i praktykodawcą ustalą zagadnienie wynikające z zakresu potrzeb w obszarze wykorzystania języka angielskiego w podmiocie gospodarczym. Efekty tych ustaleń będą decydujące dla tematu pracy magisterskiej. Student wraz z promotorem wybierze propozycję rozwiązań mających charakter wdrożeniowy, które po opracowaniu i zbadaniu w ramach pracy dyplomowej magisterskiej będą mogły zostać wykorzystane przez praktykobiorcę, w którego podmiocie realizował praktykę”. Wnioskodawca wyjaśnia dalej, iż „praca dyplomowa magisterska ma charakter aplikacyjny. Jako praca dyplomowa, która powstanie w obszarze humanistyki, powinna mieć formę tekstu, a proponowane rozwiązania/wdrożenia muszą zostać opisane w części praktycznej. Praca powinna być zbudowana z dwóch części: teoretycznej i analitycznej, z tym że stosunek części teoretycznej (opisowej) do analitycznej (praktycznej, wdrożeniowej) powinien wynosić ok. 25% – 75% objętości. Literaturę prymarną powinny stanowić źródła, z których student będzie mógł korzystać w porozumieniu z praktykodawcą. Literatura sekundarna (krytyczna) pozostaje zgodna z zakresem teoretycznym, omawianymi zagadnieniami w części teoretycznej. Literaturę sekundarną powinny stanowić reprezentatywne dla danej dyscypliny opracowania teoretyczne”. Stosownie skorygowano zapisy w sylabusie zajęć *seminarium magisterskie*, dodając kolejny cel: „C5 – nabycie umiejętności proponowania i wdrażania nowoczesnych rozwiązań, opartych na wiedzy”, określając w treściach przykładowe zagadnienia wdrożeniowe, realizowane w ramach pracy magisterskiej w obrębie wybranego modułu, jak również korygując efekty szczegółowe, np. „efekt SemMgr_U02: Potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać złożone zjawiska i procesy w ramach wybranej dyscypliny oraz korzystać z tej wiedzy do wdrażania nowoczesnych rozwiązań językowych dla biznesu” oraz „efekt SemMgr_U04: Potrafi dokonywać kompletnej analizy zjawisk posługując się właściwymi metodami i narzędziami oraz proponować i wdrażać innowacyjne rozwiązania na potrzeby rynku pracy, zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym”. Skorygowane sylabusy stanowią załącznik do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (Załączniki nr 12, 14, 17).

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy skorygowane zasady dyplomowania. W obecnym brzmieniu odnoszą się one do praktycznych zastosowań zdobytej wiedzy w działalności zawodowej i weryfikują, czy studenci osiągnęli efekty uczenia się umożliwiające nabywanie, łączenie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług w zakresie działalności zawodowej. Koncepcja pracy dyplomowej została zmieniona i obecnie praca dyplomowa ma

Uchwała nr 901/2021
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 16 września 2021 r.

---

charakter wdrożeniowy. Tym samym usunięto istotę zarzutu, a zmiany dokonane w programie studiów zatwierdzono stosowną uchwałą (Załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

Biorąc pod uwagę uznanie za bezprzedmiotowe wszystkich zarzutów Prezydium PKA stwierdza, że zaistniały przesłanki do zmiany opinii negatywnej wydanej w uchwale nr 652/2021 z dnia 22 lipca 2021 r. i wydania opinii pozytywnej. Jednocześnie Prezydium zaleca: 1) usunięcie z katalogu dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany dyscyplin, które nie stanowią jego teoretycznych podstaw; 2) stworzenie możliwości wyrównania poziomu wiedzy w przypadku tej grupy kandydatów na studia na wnioskowanym kierunku, którzy nie mają przygotowania filologicznego.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Wyższej Szkoły Języków Obcych im. Samuela Bogumiła Lindego w Poznaniu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
23.09.2021

Stanisław Wrzosek